

Klimaatverandering en gevolgen

Het klimaat is altijd in beweging. Natuurlijke en menselijke invloeden zorgen voor verandering. Zo is de gemiddelde temperatuur van de aarde in de afgelopen 130 jaar met 1 graad gestegen. Ook is de zeespiegel in die tijd met 20 centimeter gestegen. Klimaatverandering heeft grote gevolgen voor mens, natuur en milieu.

Oorzaken klimaatverandering

Het klimaat verandert door veel verschillende oorzaken, zoals:

- de activiteit van de zon;

- de toename van broeikasgassen in de lucht;

- vulkaanuitbarstingen;

- meteorietinslagen.

Sinds de industriële revolutie is de invloed van de mens op het klimaat snel groter geworden. Dit komt vooral door de uitstoot van broeikasgassen als CO₂ en methaan. Broeikasgassen zorgen ervoor dat warmte wordt vastgehouden en daardoor stijgt de temperatuur op aarde. Zonder broeikasgassen zou de aarde ijskoud zijn, maar met te veel broeikasgassen wordt het juist te heet.

De toename van CO₂ komt vooral door de verbranding van aardolie, aardgas en steenkool. De toename van methaan komt

door landbouw (bijvoorbeeld koeien en rijstvelden), moerasgas in waterrijke gebieden en door weglekken van aardgas.

Gevolgen klimaatverandering

Als de uitstoot van broeikasgassen in hetzelfde tempo doorgaat, wordt het steeds warmer op aarde. Met grote gevolgen voor mens, natuur en milieu. Zo is de gemiddelde temperatuur van de aarde in de afgelopen 130 jaar met 1 graad gestegen. In Nederland met zelfs 1,7 graden. Het groei- en bloeiseizoen begint al vroeger. Leefgebieden van dieren en planten veranderen, bijvoorbeeld door hogere temperaturen. Daardoor sterven steeds meer dieren en plantensoorten uit of vertrekken zij uit hun leefgebied. Ook kan hun leefgebied door klimaatverandering juist groter worden.

We krijgen vaker last van extreem weer. Er komen meer stortregens, zwaardere stormen of juist lange drogere en hete perioden. Nederland is extra kwetsbaar voor overstromingen omdat ons land voor een groot deel onder de zeespiegel ligt. En de aanleg van hogere dijken is heel kostbaar. Ook kan klimaatverandering leiden tot een tekort aan drinkwater of voedsel. Daardoor ontvluchten steeds meer mensen hun regio of land. Dit kan gevolgen hebben voor de Nederlandse handel, die sterk afhankelijk is van de wereldeconomie.

Het veranderende klimaat kan nadelig zijn voor onze gezondheid. Denk aan luchtwegproblemen door luchtvervuiling, of meer allergieën. Door veranderingen in temperatuur, vochtigheid en neerslag kunnen infectieziekten meer ruimte krijgen.

Onderzoek als basis van maatregelen tegen klimaatverandering

Omdat een veranderend klimaat grote gevolgen heeft, is het van belang dat we ons bij het maken van beleid baseren op actuele wetenschappelijke inzichten. Het [Intergovernmental Panel on Climate Change](#) (IPCC) beoordeelt de wetenschappelijke onderzoeken naar klimaatverandering en volgt de wetenschappelijke discussies. Het IPCC is een organisatie van de Verenigde Naties (VN). Nederland is samen met 194 andere landen lid van het IPCC.

Elke paar jaar publiceert het IPCC een rapport over de laatste stand van het wetenschappelijk onderzoek. Volgens het IPCC worden de [effecten van klimaatverandering steeds duidelijker](#). Zo is de temperatuur wereldwijd gestegen. Hoe groot de gevolgen zijn, verschilt per regio en ecosysteem.

De [Nederlandse klimaatrisico's volgens het KNMI](#) zijn een stijgende zeespiegel, meer droge lentes en zomers en meer extreme zomerse buien. Om de gevolgen van klimaatverandering zo klein mogelijk te houden, moet de overheid [maatregelen tegen klimaatverandering](#) nemen.

Klimaatbeleid

De overheid neemt maatregelen om Nederland te beschermen tegen de gevolgen van klimaatverandering. Daarnaast kan verdere opwarming van de aarde beperkt worden door de uitstoot van broeikasgassen te verminderen. Hiervoor zijn nationale en internationale doelen afgesproken. De Rijksoverheid heeft met allerlei partijen afspraken gemaakt over hoe Nederland deze doelen gaat behalen.

[Ontstaan Klimaatbeleid](#)

[Nationaal burgerberaad klimaat](#)

Coalitieakkoord 2021-2025: verhoogde ambitie voor klimaat

In het [coalitieakkoord](#) zijn onder andere de volgende afspraken gemaakt voor het klimaat:

Om uiterlijk in 2050 klimaatneutraal te zijn, scherpt het kabinet het doel voor 2030 aan tot tenminste 55% CO₂-reductie. Om dit doel ook zeker te halen, richt het kabinet het beleid op 60% in 2030. Hiervoor heeft het kabinet op 26 april 2023 [een aanvullend klimaatpakket gepresenteerd](#).

Er komt een klimaat- en transitiefonds van € 35 miljard voor de komende 10 jaar.

Nederland voorbereiden op klimaatverandering

Het is belangrijk dat Nederland is voorbereid op het veranderende klimaat. Bijvoorbeeld door de omgeving bestand

te maken tegen extreme regenval. Of door dijken te verstevigen en rivieren te verbreden. Dit heet [klimaatadaptatie](#).

Internationale doelen voor vermindering van broeikasgassen

Voorkomen van verdere klimaatverandering door de uitstoot van broeikasgassen te verminderen, heet klimaatmitigatie. Dit kan het beste worden gedaan als landen samenwerken. Hiervoor maakt de overheid afspraken met andere landen.

Klimaatdoelen 2030 en 2050

In 2016 heeft de Europese Unie mede namens Nederland het Klimaatakkoord van Parijs ondertekend. Doel van het akkoord is om de opwarming van de aarde te beperken tot ruim onder 2 graden Celsius. Met een duidelijk zicht op 1,5 graden Celsius.

Om de doelen van het Klimaatakkoord van Parijs te halen zijn afspraken in Europa gemaakt. De EU-lidstaten hebben met elkaar afgesproken dat de EU in 2030 minimaal 55% minder moet uitstoten. In 2050 wil de Europese Unie klimaatneutraal zijn. Dat betekent dat er dan netto geen broeikasgassen meer worden uitgestoten.

Beperken gebruik van F-gassen en stoffen die de ozonlaag afbreken
Nederland heeft samen met andere EU-lidstaten [afspraken gemaakt om het gebruik van F-gassen en ozonlaagafbrekende stoffen verder te beperken](#). Hierdoor vermindert de uitstoot naar de atmosfeer.

Nationale doelen voor vermindering van broeikasgassen

De Nederlandse klimaatdoelen zijn vastgelegd in de nationale [Klimaatwet](#). Behalve de klimaatdoelstellingen beschrijft de Klimaatwet ook het beleidskader rond de klimaatdoelstellingen. Er zijn drie beleidsinstrumenten opgenomen: het vijfjaarlijkse Klimaatplan, de tweejaarlijkse Voortgangsrapportage en de jaarlijkse Klimaatnota. In deze [Klimaatnota](#) legt het kabinet verantwoording af over het klimaatbeleid en wordt de voortgang in het afgelopen jaar beschreven. Daarbij wordt gebruik gemaakt van voorlopige ramingen van het Planbureau voor de Leefomgeving over de voortgang van het klimaatbeleid.

Klimaatplan

De Klimaatwet stelt ook vast dat het kabinet een Klimaatplan moet maken. Het [eerste Klimaatplan](#) geldt voor de periode tussen 2021 en 2030. Dit plan bevat:

- de hoofdlijnen van het beleid waarmee het kabinet de doelstellingen uit de Klimaatwet wil halen;
- een aantal beschouwingen, bijvoorbeeld over de laatste wetenschappelijke inzichten op het gebied van klimaatverandering en over de economische gevolgen van het beleid.

Het Klimaatplan wordt elke 5 jaar op basis van actuele inzichten bijgesteld. Na 10 jaar wordt een nieuw Klimaatplan gemaakt.

Betrokkenheid van burgers bij klimaatbeleid

Een onafhankelijke adviescommissie onder leiding van voormalig ombudsman Alex Brenninkmeijer deed in 2021 [onderzoek naar hoe burgers beter betrokken kunnen worden bij het klimaatbeleid](#). Dit gebeurde op verzoek van het kabinet-Rutte III. Het onderzoek resulteerde in het [Adviesrapport Betrokken bij klimaat](#).

In het coalitieakkoord van het vorige kabinet was afgesproken om burgers actief te betrekken bij het klimaatbeleid. Een van de manieren waarop dat kan, is het organiseren van een burgerberaad. Zo organiseert het [Overlegorgaan Fysieke Leefomgeving](#) (OFL) op verzoek van de Rijksoverheid het [Nationaal Burgerberaad Klimaat](#).

Klimaatakkoord

De Nederlandse overheid wil in 2030 49% minder CO₂ uitstoten ten opzichte van 1990. In 2050 moet dat 95% minder zijn. Dit is nodig om de temperatuur op aarde niet verder te laten stijgen dan anderhalve graad. Bij deze temperatuurstijging lijken de gevolgen van klimaatverandering nog beheersbaar. Om de doelstelling te halen heeft de overheid samen met bedrijven en organisaties maatregelen afgesproken. Deze staan in het nationale Klimaatakkoord.

Nederland voorbereiden op gevolgen klimaatverandering

De aarde warmt op en het klimaat verandert. Nederland moet zich voorbereiden op de risico's van het veranderende klimaat en hierop de omgeving aanpassen. Dit heet klimaatadaptatie.

Klimaatverandering in Nederland

In Nederland verandert het klimaat. De temperaturen stijgen. Er is meer kans op een extreme regenbui, op een hittegolf en op langere, droge periodes. Door droogte daalt de bodem op sommige plekken in Nederland. De zeespiegel stijgt en er is meer kans op overstromingen. Klimaatverandering heeft grote gevolgen voor de gezondheid, de leefbaarheid en de economie. Een hittegolf zorgt bijvoorbeeld voor extra sterfte onder kwetsbare groepen. De Klimateffectatlas laat zien [hoe het klimaat in Nederland verandert](#).

Klimaatadaptatie voorkomt klimaatschade

Niets doen betekent dat er tot 2050 tussen de [€ 77,5 en 173,6 miljard aan klimaatschade](#) kan zijn. Daarom is [klimaatadaptatie nodig](#). Voorbeelden van klimaatadaptatie zijn: dijken verstevigen, rivieren verbreden en meer groen in steden en dorpen. Het is belangrijk Nederland voor te bereiden op de gevolgen van klimaatverandering. Overheden, bedrijven en inwoners kunnen helpen Nederland aan te passen aan het

klimaat. Overheden kunnen bijvoorbeeld een [bijdrage krijgen voor klimaatadaptatie maatregelen](#) via de Impulsregeling klimaatadaptatie. En ook inwoners kunnen hun [huis en tuin klimaatbestendig](#) maken.

De natuur kan goed helpen bij klimaatadaptatie. Om gemeenten en andere initiatiefnemers inzicht te geven in hoe ze dit kunnen doen, is er de werkwijze '[klimaatadaptatie met natuur tussen stad en platteland](#)'. In deze werkwijze wordt klimaatadaptatie met natuur gecombineerd met andere ruimtelijke opgaves, zoals toekomstbestendige landbouw en ruimte voor sport en recreatie.

Klimaatadaptatie maakt Nederland groener

Het voordeel van de maatregelen van klimaatadaptatie is dat Nederland groener en leefbaarder wordt. Door warmere zomers en zachtere winters kunnen mensen elkaar meer buiten ontmoeten. Het Actieprogramma Klimaatadaptatie Landbouw helpt [boeren en tuinders zich goed voor te bereiden op de gevolgen van klimaatverandering](#). Tuin- en akkerbouwers kunnen bijvoorbeeld nieuwe gewassen gaan telen die beter groeien in een warmer klimaat.

Videospeler

00:00

Gebruik pijl omhoog/omlaag om het volume te verhogen/verlagen.

Download deze video

Uitgeschreven tekst

Deltaprogramma en Nationale klimaatadaptatiestrategie beschermen Nederland

Om Nederland voor te bereiden op de gevolgen van klimaatverandering is een [nationale aanpak nodig](#). Het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat heeft hierin een coördinerende en stimulerende rol. Dit gebeurt vanuit 2

programma's: de Nationale klimaatadaptiestrategie (NAS) en het Deltaprogramma.

Nationale klimaatadaptatiestrategie (NAS)

De NAS is de overkoepelende [Nederlandse strategie op het gebied van klimaatadaptatie](#). In de NAS adaptatietool staan de [gevolgen van klimaatverandering voor de verschillende sectoren](#) in Nederland. Het gaat onder andere om de sectoren landbouw, gezondheid en infrastructuur. Ook beschrijft de NAS adaptatietool hoe de sectoren met deze gevolgen om kunnen gaan. In het NAS Uitvoeringsprogramma staan de plannen en acties om de gevolgen van deze belangrijke klimaatrisico's aan te pakken.

Deltaprogramma

Het [nationaal Deltaprogramma](#) helpt Nederland klimaatbestendig te maken. Het programma neemt maatregelen tegen overstromingen, zorgt voor voldoende zoetwater en maakt de inrichting van Nederland klimaatbestendig. Bijvoorbeeld door dijken te versterken, de watervoorraad in het IJsselmeer te vergroten en door wadi's in wijken aan te leggen tegen wateroverlast bij extreme regenbuien. Het Deltaplan Ruimtelijke adaptatie (DPRA) is onderdeel van het nationaal Deltaprogramma. Hierin staan [7 ambities van de overheid voor een waterrobuust en klimaatbestendig Nederland in 2050](#).

Kennisportaal ondersteunt NAS en DPRA

Het Kennisportaal Klimaatadaptatie is de platform voor iedereen die werkt aan klimaatadaptatie. Het geeft [informatie](#)

[over hoe Nederland zich voorbereidt op de gevolgen van klimaatverandering](#). Het kennisportaal ondersteunt de NAS en het DPRA.

Voortgang klimaatdoelen

In 2030 moet Nederland 55% minder broeikasgassen uitstoten vergeleken met 1990. Het streven is zelfs 60% vermindering. In 2050 wil Nederland klimaatneutraal zijn. Dat wil zeggen dat de uitstoot van broeikasgas in 2050 niet hoger is dan wat er vastgelegd wordt, netto is de uitstoot dus nul. Het kabinet geeft elk jaar inzicht in hoe het gaat met het beleid en het halen van de doelen.

Maatregelen om klimaatdoelen te halen

De maatregelen om de klimaatdoelen te halen staan onder andere in het Klimaatplan, gebaseerd op het Klimaatakkoord. Het [Ontwerp Beleidsprogramma Klimaat](#) is de uitwerking van het klimaatbeleid uit het Coalitieakkoord. Het bevat de hoofdlijnen van het klimaatbeleid voor de komende 10 jaar – gericht op het realiseren van de (aangekondigde) aangescherpte doelen uit de Klimaatwet. Het ontwerp-beleidsprogramma is een aanvulling op het Klimaatplan uit 2020.

Klimaatdag: presentatie Klimaatnota en Klimaat- en Energieverkenning

Elk jaar in het najaar is de Klimaatdag. Op deze dag presenteert het kabinet de Klimaatnota. En reageert het kabinet op de uitkomsten van de Klimaat-en Energieverkenning (KEV). Het kabinet kan deze inzichten gebruiken om het beleid bij te sturen of nieuw beleid te maken. Op de Klimaatdag 2023 maakte het kabinet bekend dat de klimaatdoelen voor het eerst in zicht zijn, maar alleen als het goed gaat met de uitwerking en uitvoering van het klimaatbeleid.

Video Klimaatdag

Videospeler

Media error: Format(s) not supported or source(s) not found

Bestand downloaden:

<https://www.rovid.nl/ezk/dco/2022/ezk-dco-20221028-id2zsy02g-web-hd.mp4>

00:00

00:00

Gebruik pijl omhoog/omlaag om het volume te verhogen/verlagen.

[Download deze video](#)

[Uitgeschreven tekst](#)

Klimaatnota

Op de Klimaatdag stuurt de minister voor Klimaat en Energie de Klimaatnota en de KEV naar de Eerste en Tweede Kamer. [In de Klimaatnota vertelt het kabinet hoe het gaat met het klimaatbeleid en het halen van de doelen](#). Het kabinet beschrijft de voortgang van het beleid aan de hand van cijfers en informatie op het Dashboard Klimaatbeleid. Bijvoorbeeld welke nieuwe windparken er zijn gebouwd. En hoeveel vermogen er daarmee wordt gerealiseerd en gepland. Zo wordt duidelijk waar het goed gaat en waar nog niet.

Klimaat- en Energieverkenning (KEV)

Sinds 2019 schrijft het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) elk jaar een Klimaat- en Energieverkenning (KEV). In dit rapport staat hoeveel broeikasgassen Nederland uitstoot. En hoeveel uitstoot het PBL in de komende jaren verwacht. Met die cijfers geeft de KEV een schatting of Nederland de doelen van 2030 en 2050 gaat halen.

Beoordeling nationaal klimaatbeleid

Elke 5 jaar presenteert het kabinet het Klimaatplan. In het Klimaatplan kijkt het kabinet 10 jaar vooruit. Het volgende Klimaatplan richt zich op de periode 2025 - 2035.

Actuele data over klimaat en klimaatbeleid

Dashboard Klimaatbeleid

In het [online Dashboard Klimaatbeleid](#) staat informatie over de uitstoot van broeikasgassen in Nederland en over de voortgang van het beleid in de sectoren:

elektriciteit;

gebouwde omgeving;

industrie;

landbouw en landgebruik;

mobiliteit.

Het dashboard geeft ook informatie over de drie overkoepelende thema's: energiesysteem, arbeidsmarkt & scholing en verduurzaming Rijksbedrijfsvoering.

Regionale Klimaatmonitor

In de [online databank van de Regionale Klimaatmonitor](#) staan gegevens over het energieverbruik, de opwek van hernieuwbare energie en de CO₂-uitstoot per gemeente, regio of provincie. Zij kunnen deze gegevens gebruiken om hun voortgang bij te houden.

Voortgang EU-doelen

De lidstaten van de EU hebben afgesproken dat de EU in 2050 klimaatneutraal is. En om in 2030 55% minder broeikasgassen uit te stoten. Dit is de bijdrage van de EU aan het Klimaatakkoord van Parijs. In dat akkoord staan maatregelen om de wereldwijde stijging van de temperatuur te beperken.

Ieder land neemt maatregelen om klimaatverandering tegen te gaan. De Europese Commissie toetst de klimaatplannen van de EU-lidstaten aan de Europese doelen voor 2030. De lidstaten stuurden hiervoor een [Integraal Nationaal Energie- en Klimaatplan](#) (INEK) naar de Europese Commissie. Deze plannen beschrijven het energie- en klimaatbeleid van de EU-lidstaten van 2021 tot en met 2030. Elke 2 jaar brengen de lidstaten verslag uit. Medio 2024 zal Nederland de volgende update naar de Europese Commissie sturen.

Documenten

[Klimaatnota 2023](#)

In de Klimaatnota legt het kabinet verantwoording af over het klimaatbeleid, kijkt terug op de voortgang van het afgelopen jaar ...

Rapport | 26-10-2023

[Klimaatnota 2022](#)

Nota over de voortgang van het klimaatbeleid en de prioriteiten voor het aankomende jaar.

Publicatie | 01-11-2022

[Klimaatnota 2021 met bijlagen](#)

Nota over de voortgang van het klimaatbeleid en de prioriteiten voor het aankomende jaar. Klimaatnota 2021 met bijlagen (PDF | ...

Publicatie | 28-10-2021

[Klimaatnota 2020 met bijlagen](#)

Nota over de voortgang van het klimaatbeleid en de prioriteiten voor het aankomende jaar. Klimaatnota 2020 (PDF | 30 pagina's | ...

Publicatie | 30-10-2020

Zeespiegelstijging door klimaatverandering

De zeespiegel stijgt, maar hoe snel dit gaat, is nog onzeker. Kennis daarover is hard nodig om Nederland in de toekomst beter te beschermen tegen de gevolgen van een stijgende zeespiegel. Overheden en kennisinstellingen onderzoeken daarom het tempo, de omvang en de gevolgen van de zeespiegelstijging. Met die kennis kan de overheid keuzes maken voor de bescherming en inrichting van Nederland.

Hogere zeespiegel door klimaatverandering

Klimaatverandering speelt in 2 opzichten een belangrijke rol bij zeespiegelstijging:

Het zeewater warmt op. Daardoor zet het water uit en neemt het meer ruimte in beslag.

Het landijs op Antarctica smelt af. Dat heeft vooral gevolgen voor de verwachte stijging van de zeespiegel in de Noordzee na 2050. Drijvende ijsplaten houden het gletsjerijs aan de monding van de gletsjer tegen. Als die

platen versneld afsmelten en afbrokkelen, kan het landijs sneller in zee schuiven en afbreken.

Hoe snel gaat de zeespiegelstijging?

Het is onzeker hoeveel de zeespiegel stijgt en hoe snel dit zal gaan. Veel hangt af van de opwarming van de aarde. Volgens berekeningen van het KNMI kan de zeespiegelstijging in 2100 oplopen tot tussen de 30 centimeter en 1,2 meter. Als de uitstoot van CO₂ onverminderd doorgaat én gletsjers op Antarctica versneld afbrokkelen, kan de zeespiegel in 2100 zelfs 2 meter stijgen. Die kans is klein.

Gevolgen zeespiegelstijging

Een hogere zeespiegel betekent een zwaardere belasting voor duinen, dijken en stormvloedkeringen. Daarnaast komt er meer zoutwater het land binnen via de kust en rivieren. Dit heet verzilting. Het is schadelijk voor de zoetwatervoorziening die we nodig hebben voor landbouw en natuur en drinkwater.

De rijksoverheid berekent wat de gevolgen voor onze dijken, dammen, keringen, kust en zoetwater zijn bij een zeespiegelstijging van 0,5, 1, 2, 3 en 5 meter.

Nederland beschermen tegen stijgende zeespiegel

Via het Kennisprogramma Zeespiegelstijging onderzoeken overheden en kennisinstellingen samen hoe snel de stijging van de zeespiegel gaat. En wat de gevolgen zijn voor Nederland. Met deze kennis kan de overheid het land op zo'n

manier inrichten dat het beschermd is tegen de stijgende zeespiegel.

Het Kennisprogramma Zeespiegelstijging zoekt een antwoord op 5 onderzoeksvragen. Deze staan op de website van het Deltaprogramma. Eind 2023 worden de eerste resultaten bekend.

CO2-heffing voor industrie

Om bedrijven te stimuleren minder CO₂ uit te stoten bij hun productieproces is er sinds 1 januari 2021 een nationale heffing op CO₂-uitstoot in de industrie. De Nederlandse Emissieautoriteit (NEa) voert de regeling uit.

Nationale CO₂-heffing

Sinds 1 januari 2021 geldt voor industriële bedrijven met een hoge CO₂-uitstoot een nationale CO₂-heffing. Zo worden bedrijven meer gestimuleerd om bij hun investeringen rekening te houden met de gevolgen van CO₂-uitstoot voor mens en milieu. De heffing is deel van een breed pakket maatregelen, dat industriële bedrijven stimuleert te investeren in verduurzaming. Dit is afgesproken in het [Klimaatakkoord](#).

Vrijgestelde uitstoot

In het begin krijgen bedrijven een vrijstelling voor een deel van de uitstoot, waar ze nog geen heffing over betalen. Zo krijgen

ze de tijd om hun processen aan te passen. De hoeveelheid vrijgestelde uitstoot is de eerste jaren iets ruimer door de coronacrisis. Daarna wordt de vrijstelling steeds kleiner. Zo haalt Nederland in 2030 het klimaatdoel.

De CO₂-heffing industrie geldt voor:

- grote industriële bedrijven die ook onder het Europese emissiehandelssysteem (EU ETS) vallen;**
- afvalverbrandingsinstallaties die vanaf 1 januari 2028 ook onder het EU ETS vallen;**
- en bedrijven die grote hoeveelheden lachgas uitstoten.**

CO₂-heffing komt bovenop EU ETS-prijs

Het Europese systeem van emissiehandel (EU ETS) is de prijs voor emissierechten. In dit systeem leveren deelnemers voor iedere ton CO₂ die zij uitstoten 1 emissierecht in. Het ETS alleen is echter onvoldoende om voldoende emissiereductie te realiseren die nodig is voor het nationale klimaatdoel van 55% emissiereductie in 2030 ten opzichte van het niveau in 1990. Daarom is er ook een nationale CO₂-heffing voor de industrie. Hierbij geldt: stijgen de emissieprijsen, dan daalt de nationale heffing. Dit gebeurt ook andersom.

Aanscherping CO₂-heffing industrie: 4 Mton extra reductie in 2030

Verlaging aantal dispensatierechten

Het kabinet wil de CO₂-heffing extra aanscherpen, zodat 4 Mton extra reductie wordt gerealiseerd in 2030. Dit is

afgesproken in het coalitieakkoord van Rutte IV. Als 1e stap is met het Belastingplan 2023 de reductiefactor aangescherpt. Onder andere met de reductiefactor wordt bepaald hoeveel dispensatierechten een bedrijf jaarlijks krijgt. Die dispensatierechten kunnen bedrijven inzetten om over een deel van hun CO₂-uitstoot geen CO₂-heffing te betalen. De aangepaste reductiefactor zorgt ervoor dat er elk jaar steeds minder dispensatierechten worden uitgekeerd. Daardoor moeten bedrijven die hun uitstoot niet reduceren, steeds meer betalen voor de CO₂ die ze teveel uitstoten.

Verhoging tarief CO₂-heffing

Als 2e stap heeft het kabinet in de Fiscale beleids- en uitvoeringsagenda 2024 voorgesteld om het tarief van de CO₂-heffing industrie te verhogen. Deze verhoging is nodig om de afgesproken extra CO₂-reductie van 4 Mton daadwerkelijk te realiseren. Zonder verhoging van het tarief is het voor veel bedrijven naar verwachting namelijk financieel aantrekkelijker om op dezelfde manier door te produceren, dan om de extra Mtonnen te reduceren. Tegelijkertijd vindt het kabinet het belangrijk om rekening te houden met het handelingsperspectief van bedrijven. Tot 2028 wordt daarom het huidige prijspad aangehouden. Vanaf 2028 wordt vervolgens een schijvenstelsel ingevoerd voor de belastbare uitstoot (= uitstoot - dispensatierechten). Het wettelijk tarief voor de eerste 50 Kton belastbare uitstoot blijft hetzelfde (eerste schijf). Alleen de belastbare uitstoot boven de 50 Kton wordt hoger belast (tweede schijf). Dit tarief in de 2e schijf stijgt naar 216 euro per ton CO₂ in 2030 (in prijspeil 2024). Door

de schijfgrens van 50 Kton vallen de meeste bedrijven die niet in aanmerking komen voor een maatwerktraject ('maatwerkbedrijven') en/of bedrijven die niet in een industrieel cluster gevestigd zijn, niet onder het hogere tarief.

Meer informatie is te vinden in de [factsheet over de verhoging van het tarief](#).

Scherpere benchmarks

Tot slot gelden vanaf 2023 de nieuwe scherpere benchmarks binnen de CO₂-heffing. Een EU ETS benchmark is een maatstaf voor hoeveel ton CO₂ er vrijkomt voor het maken van een bepaald product. Deze benchmarks gebruikt het EU ETS om te bepalen hoe efficiënt een bedrijf werkt. Doordat bijna de hele doelgroep onder de CO₂-heffing ook onder het EU ETS valt, worden de EU ETS-benchmarks ook gebruikt bij de nationale heffing.

De CO₂-heffing industrie is onderdeel van een bredere beleidsmix

Voor de Nederlandse industrie is daarom een beleidspakket opgesteld om de klimaatdoelen te halen. De CO₂-heffing voorziet in de borging, zodat het pad richting verduurzaming inslaan niet een vrijblijvende keuze is en de afgesproken reductie daadwerkelijk wordt gerealiseerd. Daarnaast wordt de Nederlandse industrie geholpen met verduurzaming door subsidies. Bekijk het [overzicht van de beschikbare subsidies](#).

Klimaat in lage- en middeninkomenslanden

Overal ter wereld zijn de gevolgen van klimaatverandering te merken. In lage- en middeninkomenslanden, maar ook in Nederland. Nederlandse bedrijven en organisaties hebben veel kennis waarmee ze andere landen kunnen helpen. En tegelijkertijd ook geld kunnen verdienen in het buitenland.

Internationale afspraken over klimaat

Nederland is een betrouwbare partner op gebied van klimaat. En steunt bijvoorbeeld de volgende internationale afspraken:

[Het VN-Klimaatverdrag \(Engels\)](#), waarin afspraken staan om de uitstoot van broeikasgassen te verminderen.

[Het Klimaatakkoord van Parijs](#), dat als doel heeft om de opwarming van de aarde tot ruim onder 2 graden Celsius te beperken, met een duidelijk zicht op 1,5 graden Celsius.

[Afspraken over klimaatfinanciering](#). Dit gaat om hulp aan lage- en middeninkomenslanden in de strijd tegen de klimaatverandering.

Programma's voor klimaat

Nederland draagt bij aan grote internationale klimaatfondsen. En helpt lage- en middeninkomenslanden om beter voorbereid

te zijn op extreem weer. En verdere opwarming van de aarde te voorkomen. Bijvoorbeeld met programma's op het gebied van voedsel en water. In het [dashboard klimaatfinanciering \(Engels\)](#) staat een overzicht van alle deze programma's.

Jaarlijks is ongeveer € 200 miljoen van de begroting voor ontwikkelingshulp speciaal voor klimaat beschikbaar. Hiermee draagt Nederland bij aan de grootste internationale klimaatfondsen. Zoals het [Green Climate Fund \(Engels\)](#) en de [Global Environment Facility \(Engels\)](#).

De Rijksoverheid werkt ook samen met Nederlandse bedrijven en organisaties die zich inzetten om klimaatverandering tegen te gaan. En steunt private initiatieven. Zo wint een Nederlands bedrijf in Sierra Leone elektriciteit uit afval via het [Dutch Fund for Climate and Development \(Engels\)](#). Zo kan Nederland met dezelfde investering meer bereiken.

Een prioriteit voor voedselzekerheid en watermanagement
Voedselzekerheid en watermanagement zijn prioriteiten in het [Nederlandse beleid voor ontwikkelingshulp](#). Via deze programma's draagt Nederland ook bij aan het tegengaan van de negatieve gevolgen van klimaatverandering.

Zo helpt Nederland lage- en middeninkomenslanden beter met schaarse waterbronnen om te gaan. Zodat landen beter voorbereid zijn op overstromingen en droogte. Ook helpt Nederland om ondervoeding tegen te gaan. Bijvoorbeeld met programma's op het gebied van klimaatbestendige landbouw.

Het belang voor Nederland

Overstromingen, extreme droogte en een stijgende zeespiegel. Overal ter wereld zijn de gevolgen van klimaatverandering te merken. Ook in Nederland. Klimaatverandering en de gevolgen ervan stoppen niet bij de grens.

Het is ook belangrijk dat andere landen zich ook inzetten om klimaatverandering tegen te gaan. Om de internationale klimaatdoelen te behalen. En zodat er in alle landen dezelfde regels gelden op het gebied van klimaat. Dat zorgt voor eerlijkere concurrentie voor Nederlandse bedrijven.